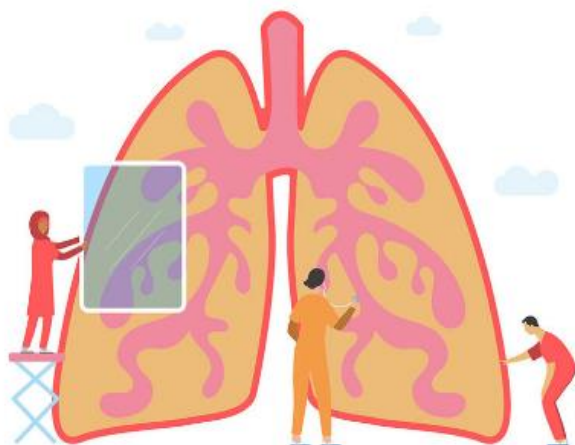

Čo by sme mali vedieť o čiernom kašli?

Pertussis (čierny kašeľ) je vysoko infekčné akútne respiračné ochorenie. Výskyt ochorenia stúpa na Slovensku ale aj v krajinách EÚ. Pertussis je závažným ochorením hlavne u dojčiat a malých detí, hlavne ak neboli očkované alebo neboli kompletne očkované. Pertussis vyvoláva baktéria *Bordetella pertussis*.

Inkubačný čas ochorenia je 7-10 dní (rozpätie 6-21 dní). Ochorenie často postihuje dospelých a mladých dospelých, ktorí môžu ochorenie šíriť vo svojom okolí a kolektívoch.

Klinické príznaky

Ochorenie prebieha v troch štádiách: katarálne, paroxyzmálne a rekonvalescencia.

Katarálne štádium: horúčka, kašeľ, nádcha. Trvá zvyčajne 1-2 týždne.

Paroxyzmálne štádium: charakterizujú záchvaty typického dráždivého sípavého kašľa s nasledujúcim dlhým hlasným nádychom, najmä v noci. Záchvat kašľa môže skončiť zvracaním, zvlášť u malých detí. Paroxyzmálne štádium trvá 2-5 týždňov. Charakteristický je uplakaný výraz s opuchnutými očnými viečkami a prekrvenými spojivkami. U malých detí môže ochorenie prebiehať s vysokou horúčkou, záchvatmi kŕčov, krvácaním do kože, spojiviek a mozgu, môže končiť úmrtím. U malých detí je preto často potrebná hospitalizácia. Ochorenie spôsobuje aj časté komplikácie, napr. zápal pľúc, encefalopatia, problémy s dýchaním, zlomeniny rebier z kašľa, prípadne smrť.

Rekonvalescencia po ochorení: trvá 6 - 12 týždňov

Prenos

Prenos ochorenia je **vzdušnou cestou – kvapôčkami, ktoré vznikajú najmä pri kýchaní, kašľaní chorej osoby**. Prenos kontaminovanými predmetmi je menej častý. Chorá osoba je vysoko infekčná najmä v katarálnom štádiu. Infekčnosť bez antibiotickej liečby trvá až 21 dní od prvých príznakov ochorenia.

Liečba

Liečba patrí do rúk lekára a spočíva v podávaní **vhodných antibiotík** a v podpornej liečbe. Antibiotiká sa musia užívať v začiatočnom štádiu ochorenia, podľa doporučenej dávky a po stanovenú dobu.

Rizikové skupiny

Najohrozenejšou skupinou sú **novorodenci, predčasne narodené deti a neočkované deti do 1 roka života**, u ktorých má ochorenie závažný priebeh, až úmrtie. Rizikovou skupinou sú aj **deti do 5. roka života, tehotné ženy, staršie osoby a osoby s oslabenou imunitou alebo so závažným ochorením**.

Človek môže ochoriť ak od podania poslednej dávky očkovacej látky proti pertussis uplynulo viac ako 5-10 rokov. Imunita po prekonaní ochorenia ani po očkovaní nie je dlhodobá, postupne ubúda, preto môže ochoriť aj očkovaná osoba, alebo osoba po prekonaní ochorenia.

Prevencia

1. Najlepšou prevenciou čierneho kašľa je **očkovanie**:
 - a) **Kompletné očkovanie v detskom veku** podľa platného očkovacieho kalendára v SR, ktoré sa vykonáva v 3., 5. a 11. mesiaci života dieťaťa tzv. hexavakcínou. Preočkovanie sa vykonáva v 6. roku života a v 13. roku života dieťaťa (spolu 5 dávok).
 - b) **Očkovanie dospelaj populácie 1 dávkou proti pertussis** (kombinovaná očkovacia vakcína spolu s očkovaním proti tetanu a záškrtu – „Tdap“, ktorá je potrebná každých 15 rokov). U osôb s predchádzajúcim očkovaním proti tetanu sa vakcína Tdap podáva s minimálnym odstupom 18 mesiacov, odporúčaný odstup je 5 rokov. Očkovanie je vhodné aj pre cestovateľov do zahraničia.
 - c) **Očkovanie tehotných žien v 27. - 36. týždni tehotenstva proti pertussis 1 dávkou očkovacej látky** (očkovacia vakcína spolu s očkovaním proti tetanu a záškrtu – diftérii), prípadne **hneď po pôrode**. Najčastejším zdrojom ochorenia pre najmenšie deti sú ich najbližšie kontakty (mama, otec, súrodenci, starí rodičia). Najlepší spôsob ochrany najmenších detí pred pertussisom je očkovanie matiek v tehotenstve, ktoré zabezpečí prenos protilátok cez placentu novorodencovi. Tieto protilátky ho chránia prvé dva mesiace života.
2. **Pri kašľaní si prekryte ústa** (pri kašľaní nekašlite do rúk, ale do lakťovej jamky, alebo do jednorazovej papierovej vreckovky)
3. **Často si umývajte ruky** mydlom a vodou, prípadne používajte alkoholovú dezinfekciu na ruky
4. V prípade príznakov čierneho kašľa, alebo ak ste boli v kontakte s prípadom čierneho kašľa **kontaktujte svojho lekára z dôvodu diagnostiky a následnej liečby ochorenia**, najmä ak ste v kontakte s rizikovou skupinou v rámci domácnosti alebo zamestnania

